

Forfatter: Langebek, Jacob

Titel: BREV TIL: Suhm, Peter Frederik FRA: Langebek, Jacob (1761-02)

Citation: Langebek, Jacob: "BREV TIL: Suhm, Peter Frederik FRA: Langebek, Jacob (1761-02)", i *Breve fra Jacob Langebek*, GYLDEN DALSKKE BOGHANDEL., s. 307. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002054457-000-shoot-L0020544570000145.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Jacob Langebek

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

(Februar 1761).

TIL PETER FREDERIK SUHM ¹.

Høiædle og Velbaarne,
Høistærede Hr. Etats Raad.

At ieg saa hastigen igien skriver, skeer fornømligen for at tilkiendegive min Fornøielse over Hr. Etats Raadens sidste kiære Brev af 31. Ianuarii. Ieg er meget forbunden for de anviste loca om Souverainiteten, hvoraf endeel let havde undsluppet mig, i det ieg ikke har læst mange af de nyere Tydske Stats-Skrifter. Ieg vil ikke umage min Herre med at udskrive mig noget af disse Skribenter, eftersom ieg vel her faaer dem alle til Laans. Hvad Sciringesheal angaaer, da har det været mig overmaade kiært, at Hr. Etats Raaden saavel som Rector Schønning ² aldeles har troffet min Mening, som Mag. Dass kan vidne, hos hvilken ieg imidlertid havde nedlagt den in deposito. Stedet kan umuligen andet være end Kongelle og ligger der ganske vist i Ordet en vrang Læsning eller Skrive-Feil i stedet for Cyningesheale eller, som det i vore gamle Skrifter heder, Kuningahalla ☉: Aula Regum. Saasart mig noget, enten Navn eller andet, i gamle Skrifter, enten trykte eller skrevne, s. 308 som ikke ere originale eller autographa, forekommer, som ieg ikke let kan forstaae, fatter ieg strax Mistanke, at der er nogen falsa lectio under, og derfor forsøger det paa alle Kanter, til ieg finder det rette. Saaledes gik det mig med Sciringesheale, efterat det Scyrer og Scoringia længe havde brudt mig. Da ieg tog Otheri Sø-Reise for mig og nøie overveiede hans Beretning, kunde det ikke andet end vise Vei til det rette Sted. Men man maae for alting studere i den Angel-Saxiske Text, og sette den latinske Oversættelse tilside, som i mange Maader er urigtig og mangelfølg. Otheri første Beretning gav mig den første Anledning til at søge Stedet i Norge, nemlig at han selv boede nordest i Landet, og sydverd eller synden paa det samme Land var Havnen Sciringesheale. Nu veed man, at de gamle altid har regnet Norges Strekning mellem Syd og Nord fra Gotelven til Finmarken. Da ieg derefter examinerede touren selv, traf det særdeles lykkelig ind. Hans Iraland, som ieg ikke vilde antage for Jylland, meget mindre for Island, stod mig vel noget i Veien, men ieg overvandt den Vanskelighed, da ieg resolverede at tage Ordet efter Bogstaven og tog til Hielp det Begreb, som de gamle har gjort sig om visse Landes Lægde imod hinanden, hvilket og Schønning meget vel har observeret. Hans Gotland vilde ieg ikke vel have taget for Jylland, men ieg blev nødt dertil, og er nu glad ved, at ieg af begge mine kiære Herrer er videre overtalt til at troe det. Det er ingen Tvil paa, at jo det punctum i Texten skal staae efter Northvæge, og ieg undrer, at hverken Spelman ¹ eller Bussæus ² har kunnet see det: Men de har gjort sig religion af at forandre noget, ei betænkende, at puncta i gamle Skrifter ikke betyde meget; thi ofte ere de alt for mange. ofte alt for faa, og oftest staae de paa de urette Steder: Otherus har paa hele sin Reise ikke vovet sig paa Dybet, s. 309 men overalt fulgt Landkanten paa det nærmeste. Ligesaa har han fra Kongelle til Hedeby først forfulgt Hallands Siden, dernæst igienem Sundet Skaanske Siden til Falsterbo Rif, derfra skudt over til Møen, kanskee ind igienem Grønsund, saa at han har faaet Falster, Laaland, Femern paa venstre Haand. Denne vor fælles Opdagelse er altsaa et stort Bevis for Kongelles Ælde, som vel fra ældgamle tider har været en Samlings-Plads for de Nordiske Konger, men tillige, som ieg troer, en Art af Kiøbsted, eftersom det nævnes som en bekiendt Havn synden paa Norge, hvor formodentlig i sær Kiøbmænd har søgt til og drevet Handel med de 3 Nordiske Nationer paa eet brett. Efter Others Beskrivning, skulde man snart troe, at Bleking den tid har hørt til Sverige. — —

20*

Ieg seer af een af Hr. Etats Raadens piecer, at Han holder for, at Runerne har været i brug i disse Lande før Ghristendommen; ieg ønskede at vide, om Han har noget grundigt Skiel dertil. Af Bogstavernes Figurer, og af de Monumenter, vi have, kan ieg ikke vel troe det. Klevenfeld har i gaar tilsendt mig nogle nys bekomne ældgamle Mynter at dechifrere, deribland adskillige med Runeskrift. Neppe kan ieg troe, med Kedero ¹, Spelman, Gibson og andre, at Engel- og Ir-lænderne har faaet Runer fra os, men snarere med Gram, at vi har faaet Runer fra dem eller andre Fremmede. Iblandt bemeldte Klevenfelds Mynter ere mange med Knut Rex. — — Ieg har i dag haft Brev fra Helmstedt, og deri faaet Løfte paa et original Dansk Diploma af 1232. som er et Privil., for Staden Soest eller Susatum, hvilket Hof Rath Hæberlin ejer. Fra Secreterer Brocman i Stokholm, som var min Reise-Compagnon, har ieg nu faaet Afskrift af det sidst omskrevne Fragment, som er af samme Alder og Art som Wald. 2di Jordebog. Derudi nævnes Episcopus Omerus ² — — og mangfoldige flere Proceres i Provincerne, hvoraf ieg nogle af andre Skrifter s. 310 kan documentere, men de fleste endnu ingen andensteds fundet. Om Siæland opregnes, hvor mange aratra der vare i hvert Herred. Der nævnes iblandt Kiøbstederne Hoghakiøping, som er vel den Stad, som Hvitfeld nævner, hvis Indbyggere flyttede til Roskilde. Ieg vilde gierne vide samme Stads rigtige Lægde, som maa søges et Stykke vei fra Isefiorden. Ieg plager Etats Raaden med alt for meget gamelt Snak, og maa derfor afbryde. Min Hilsen beder jeg melde til Rector Schønning, med tak for hans brev, som ieg i gaar bekom og med første skal besvare. Hans piece ¹ blev begyndt at læses i Mandags i Societetet, og fand megen approbation. Fra Etats Raad Hielmstjerne har ieg faaet Hr. Etats Raadens sidst nedsendte piece om XI. Seculi Handel ², og læser den med største Fornøielse og Nytte. Min Kone saavel som ieg formelde vores respect til Fru Etats Raadinden, og ieg med sædvanlig Høiagtelse har Æren at forblive

Min Høistærede Hr. Etats Raads

tienskskyldigste tiener
I. Langebek.

P. S. Mag. Dass beder ydmygst, Hr. Etats R. vilde lade forhøre hos Kiøbmand Wentzell eller Fogden Bogardt (om han er i Byen), om Hr. Hersleb³ paa Fosness ei ved dem har gjort Anstalt til Penge for hans Søn i Khavn, som nu er i stor Pengetrang, og hvis saa er, at da Pengene strax maa remitteres. Hvad tykkes min Herre om det Partie, som nyelig er declareret mellem Jomfru Biørn, som eier over 120 tusinde Rdlr., og Professor Rothe⁴, som informerer Prinds Friderich og er author til adskillige s. 311bekiendte Oder? leg har ære for min client, som for endeel Aar siden dedicerede mig sin bog de gladiis veterum Danorum. Det andet Partie, mellem vores Vice Commendant General Major Hauch og Kamer Herrinde Staffeldt, er vel alt bekiendt¹. En ung Kræmer ved Navn Benzen, som nylig har begyndt, har i disse dage gjort en anseelig fallit over 50000 Rdlr.